

ЕКОНОМІЧНЕ ТА АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Оляднічук Н.В.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет садівництва

Заробітна плата та інші види виплат працівникам є індикатором рівня ефективності виробництва, продуктивності праці, конкурентоспроможності продукції, а також характеризує соціально-економічний рівень життя працівників. В сучасних умовах ринкового середовища заробітна плата та інші виплати забезпечують не лише відтворення робочої сили, але й сприяють відтворенню суспільного виробництва. Рівень нарахованої заробітної плати виступає одним із основних регулятивних важелів ринку праці. Відповідно до Податкового кодексу України, заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом [1]. Закон України «Про оплату праці» трактує суть заробітної плати як винагороду, обчислену, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу [2]. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» характеризує поточні виплати працівникам як виплати (окрім виплат при звільненні та виплат інструментами власного капіталу), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу [3].

На результати діяльності суб'єкта підприємництва вагомий вплив має економічний аспект в управлінні персоналом. Належна організація оплати праці, формування чисельності персоналу, його професійно-кваліфікаційного складу, ефективне використання персоналу за рівнем освіти та кваліфікацією є основними економічними важелями, що сприяють високоефективному виробничому процесу. Питання розрахунків з працівниками за заробітною платою та іншими виплатами займають особливе місце в обліково-економічній роботі суб'єкта підприємства.

Питання обліку і аудиту розрахунків з працівниками завжди знаходяться в центрі уваги науковців, серед яких: Бунда О.М., Матяш Ю.М., Мудрик М.В., Очеретько Л.М., Хохлова А.І., Старченко Н.М., інші. Проте ряд питань обліково-аналітичного характеру щодо розрахункових операцій з працівниками недостатньо вивчені і потребують поглибленого дослідження.

Обліково-аналітичне забезпечення – це сукупність облікових і аналітичних процесів, об'єднаних в обліково-аналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями.

Відображення фактів господарських операцій за розрахунками з працівниками має передбачати систематичне опрацювання економічної інформації та приведення її до вигляду, спроможного задовольнити потреби користувачів різних рівнів (рис.1).

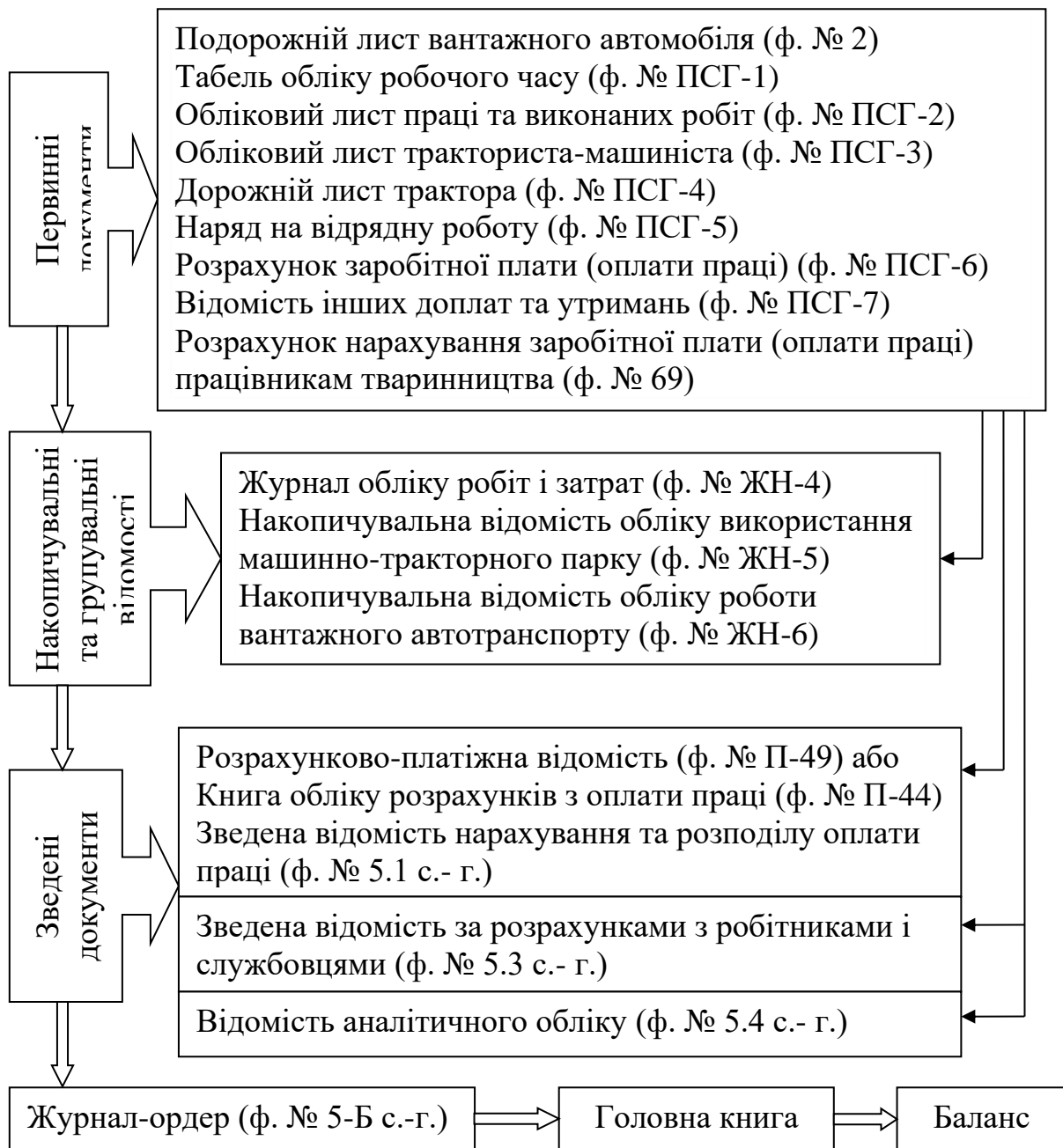

Рис. 1. Алгоритм обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за виплатами працівникам

Дотримання алгоритму обліково-аналітичного забезпечення сприяє формуванню первинних, накопичувальних, групувальних і зведених документів, забезпечує належну організацію праці облікових працівників суб'єкта підприємництва та сприяє одержанню неупередженої економічної інформації за розрахунками з працівниками.

З метою забезпечення достовірності даних з обліку праці та її оплати, відображеної у первинній документації, реєстрах синтетичного та аналітичного

обліку, фінансовій звітності, а також загальну оцінку діючої системи формування інформації щодо оплати праці та інших виплат працівникам, їх відповідність законодавчим і нормативним актам, доцільним є здійснення внутрішнього аудиту даної ділянки обліку. Предметом аудиту праці та її оплати, інших виплат є господарські процеси та операції, пов'язані з розрахунками за виплатами працівникам, а також відносини, що виникають при цьому на підприємстві та за його межами. З метою забезпечення належного внутрішнього аудиту та досягнення мети його проведення необхідно чітко сформулювати об'єкти аудиту (рис. 2).

Рис. 2. Об'єкти аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Одним із основних завдань внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам є визначення порядку проведення перевірки таких розрахунків. Алгоритм здійснення внутрішнього аудиту доречно здійснювати наступним чином (рис. 3).

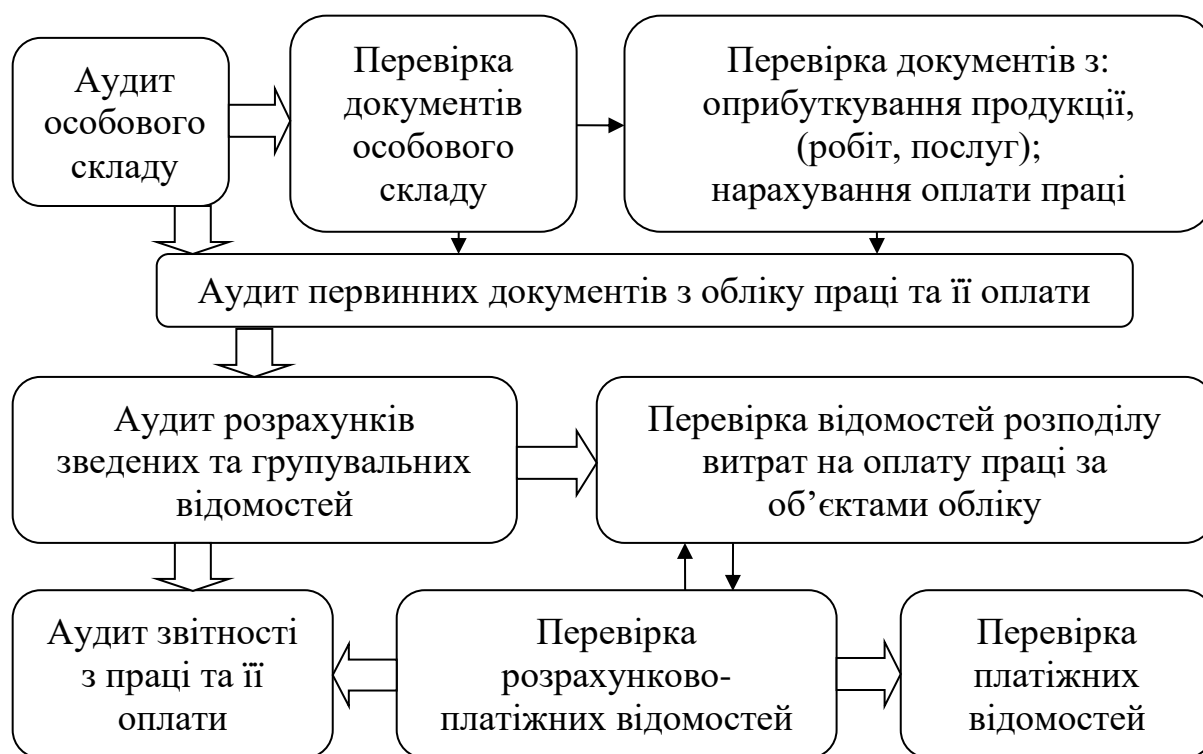

Рис. 3. Алгоритм проведення внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Важливими показниками при здійсненні внутрішнього аудиту є продуктивність праці та сума нарахованої заробітної плати. Під час перевірки первинних документів установлюється повнота заповнення усіх реквізитів, наявність відповідних підписів уповноважених осіб, які відповідають за облік виконаних робіт. Досліджується відповідність аналітичного обліку розрахункових операцій за виплатами працівникам синтетичному обліку за рахунком 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

Таким чином, правильно організований бухгалтерський облік та внутрішній аудит обліку розрахунків за виплатами працівникам забезпечує формування повноцінної системи обліково-аналітичного забезпечення з метою достовірного та своєчасного надання економічної інформації зацікавленим користувачам усіх рівнів для прийняття виважених управлінських рішень.

Список літератури

1. Податковий кодекс України. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.02.2021).
2. Про оплату праці : закон України від 23.01.97 р. № 29/97. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр> (дата звернення: 07.02.2021).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003. № 601 База даних Законодавство України / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата звернення: 02.02.2021).

4. Бунда О.М., Матяш Ю.М. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в управлінні підприємством. *Інтернаука*. 2016. № 12 (2). С. 38-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_12%282%29_10 (дата звернення: 03.02.2021).
5. Мудрик М.В. Первинний та зведений облік праці та її оплати на сільськогосподарських підприємствах. URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2009...44233.doc.htm (дата звернення: 07.02.2021).
6. Оляднічук Н.В. Облік оплати праці та її оподаткування: *матер. X Міжнар. наук.-практ. конф.* «Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин», м. Умань, 21-22.04. 2016. м. Умань: Видавець «Сочінський М.М.». 2016. С. 39-40.
7. Очеретько Л.М., Хохлова А.І. Проблеми обліку та оподаткування розрахунків за виплатами працівникам і шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/67.pdf (дата звернення: 04.02.2021).
8. Старченко Н.М. Удосконалення методики обліку виплат працівникам. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. Вип. 9(33). Ч.3. 2017. С. 71-76.
9. Штангрет А.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства. *Вісник асоціації докторів філософії України*. 2015. №1. URL: <http://aphd.ua/publication-31/>